

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Еколого-економічний менеджмент»

Рівень вищої освіти	–	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	–	Магістр
Галузь знань	–	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	–	073 Менеджмент
Освітня програма	–	Менеджмент
Кількість кредитів	–	3,0 кредити ЄКТС (90 год., із них: аудиторних – 30 год.; самостійної роботи студента – 60 год.
Форма навчання	–	денна
Рік підготовки	–	рік – 1, семестр – 2
Компонент освітньої програми	–	вибіркова
Дні занять	–	відповідно до розкладу
Консультації	–	відповідно до графіку навчального процесу.
Мова викладання	–	українська.

Керівник курсу:

Гуль Іван Григорович – кандидат економічних наук, доцент

Контактна інформація:

Адреса: 79007, вул. Костюшка, 11, м. Львів. ауд. 213., тел. (032) 255-41-32

e-mail: gul_ivan@ukr.net

Опис дисципліни

Розвиток людського суспільства тісно пов'язаний з навколишнім природним середовищем, тому посилення антропогенного впливу на нього зумовлює необхідність окреслення перспективних цілей для збереження і відновлення територій, екологізації виробництва, раціонального природокористування, збереження довкілля. Забезпечення збалансованого соціально-економічного й екологічного розвитку як держави, так і її регіонів, а також функціонування їх господарського комплексу здійснюється на базі трьох складових: задоволення зростаючих матеріальних і духовних потреб, а також підвищення життєвого рівня населення; раціональне й екологічнобезпечне господарювання та високоефективне використання природних ресурсів; підтримання сприятливих, з точки зору інтересів здоров'я людини природно-екологічних умов життєдіяльності, збереження, відтворення та примноження якості довкілля і природно-ресурсного потенціалу в інтересах нинішнього та майбутніх поколінь.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності, принципи формування, функціонування та реалізації системи екологічного менеджменту у різних сферах і видах економічної діяльності.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні системи знань у сфері екологічного менеджменту, надання студентам теоретичних знань та практичних навичок з питань формування системи екологічного менеджменту, аудиту, екологічного ліцензування та оподаткування.

Основними **завданнями** дисципліни є дослідження системи екологічного менеджменту та узагальнення найбільш ефективних принципів і засобів екологічного менеджменту, знання сучасних методичних прийомів та специфіки з метою досягнення професійних знань та вмінь, розвитку інтелектуальних здібностей студентів для роботи в умовах ринкових відносин.

Навчальний контент

Назви змістових тем	Розподіл годин				Результати навчання. Знати:
	разом	л	с	с.р.	
Тема 1. Теоретичні засади екологічного менеджменту	8	1	1	6	Екологічний менеджмент як міждисциплінарна наука. Сутність екологічного менеджменту, його функції та завдання. Концептуальні засади та структура системи екологічного управління.
Тема 2. Методологічні основи екологічного менеджменту	8	1	1	6	Системний підхід у дослідженні екологічного менеджменту. Екологічний менеджмент, як ключова домінанта сталого розвитку. Концепція запровадження екологічного менеджменту в Україні. Законодавчо-регулююча база екологічного менеджменту.
Тема 3. Управління у сфері навколишнього середовища	9	2	1	6	Формування системи управління навколишнім середовищем. Вимоги до планування управління навколишнім середовищем. Впровадження та функціонування екологічного менеджменту
Тема 4. Формування системи екологічного менеджменту в Україні	9	2	1	6	Міжнародний підхід до екологічного менеджменту. Британський стандарт в галузі систем екологічного менеджменту BS 7750. Схема екологічного менеджменту й аудитування EMAS. Серія міжнародних стандартів систем екологічного менеджменту. Перспективи розвитку екологічного менеджменту в Україні.
Тема 5. Основи екологічного аудиту	10	2	2	6	Основні поняття та типи екологічного аудиту. Завдання, ролі та розподіл відповідальності під час здійснення аудиту систем управління навколишнім середовищем. Порядок здійснення аудиту систем управління навколишнім середовищем. Впровадження екологічного аудиту в Україні.
Тема 6. Ліцензування природоохоронної діяльності	10	2	2	6	Загальні положення про систему ліцензування. Законодавчі підоснови екологічного ліцензування. Регламент отримання екологічних ліцензій.
Тема 7. Екологічна оцінка господарських рішень	10	2	2	6	Загальні положення про екологічну оцінку певного виду діяльності. Принципи та порядок проведення екологічної оцінки. Врахування результатів екологічної оцінки при прийнятті рішень.
Тема 8. Екологічне страхування в системі екологічного менеджменту	10	2	2	6	Основні поняття екологічного страхування. Об'єкт, суб'єкт та завдання екологічного страхування. Умови укладання угоди про екологічне страхування. Світовий досвід запровадження екологічного страхування. Існуюча законодавчо-нормативна база екологічного страхування в Україні.

Тема 9. Державне управління у сфері природокористування	8	1	1	6	Принципи раціонального природокористування і управління природно-господарською збалансованістю. Форми і методи управління природокористуванням. Оцінка природних ресурсів та завдання управління природокористуванням.
Тема 10. Екологічне оподаткування	8	1	1	6	Сутність екологічного оподаткування. Удосконалення системи екологічного оподаткування в Україні. Фінансові важелі та стимули природоохоронної діяльності.
Усього годин	90	16	14	60	

Формування програмних компетентностей

- знати основні поняття, категорії та практичний інструментарій предмету, методологію та специфіку екологічного менеджменту;
- знати основні засади екологічно ефективного виробництва, екологічного ліцензування, аудиту, оподаткування тощо;
- вміти системно та виважено приймати управлінські рішення, що стосуються сфери екологічного менеджменту;
- вміти здійснювати оцінку різних процесів екологічного менеджменту та аудиту;
- вміти формувати власне бачення до удосконалення процесів екологічного менеджменту на різних рівнях.

Політика оцінювання

Передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Оцінювання

Оцінювання якості знань студентів здійснюється відповідно до:

Положення ЛДУФК - <http://ldufk.edu.ua/index.php/navchalna-robota.html>

Робочої програми - <http://repository.ldufk.edu.ua/simple-search?filterquery>

Порядку оцінювання - <http://repository.ldufk.edu.ua/simple-search?filterquery>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Мельник Л.М. Конспект лекцій з дисципліни «Екологічне управління інноваційним розвитком підприємства» для студентів спеціальності «Управління інноваційною діяльністю» усіх форм навчання / Л.М. Мельник. – Тернопіль : ПП Паляниця В.А., 2015. – 74 с.
2. Організація та управління в природоохоронній діяльності: навч. посіб. / Н.М. Самойленко, Д.В. Райко, В.І. Аверченко. – Харків: НТУ «ХП», Видавництво «Лідер», 2018. – 174 с.
3. Теоретико-методологічні аспекти формування екологічної політики в системі національної економіки України на інноваційних засадах розвитку. Монографія / за наук. редакцією д-ра екон. наук, проф. Д.Солохи. – Київ: КНУКіМ, 2018. – 136 с.

4. Шерстюк Р.П. Конспект лекцій з дисципліни «Екологічне управління та безпека бізнесу» / уклад. Шерстюк Р.П., Малюта Л.Я., Мельник Л.М. – Тернопіль, 2017. – 338 с.

Додаткова

1. Бобровський А.Л. Екологічний менеджмент: підручник / А.Л.Бобровський. Суми: Унів. кн., 2009. 586 с.

2. Галушкіна Т.П., Грановська Л. М. Екологічний менеджмент та аудит: Навчальний посібник. (в II частинах). Херсон, 2012. 421 с.

3. Мельник Л.Г. Экономикаразвития: ученик / Л.Г. Мельник. - Сумы: Университетская книга, 2013. - 784 с.

4. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем.Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування.

5. ДСТУ ISO 14004-97. Системи управління навколишнім середовищем.Загальні настанови щодо принципів управління, систем та засобівзабезпечення.

6. ДСТУ ISO 9001-2001. Системи управління якістю. Вимоги. – Київ:Держстандарт України, 2001.

7. Екологічне управління : підручник / В.Я. Шевчук; Ю.М. Саталкін; Г. О.Білявський; В. М. Навроцький; В.В. Гетьман. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

8. Організація управління в екологічній діяльності: [підручник для студентів екологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / Н. В. Максименко, В. В. Задніпровський, Р. О. Квартенко; вид. 3-тє, перероб. і доп. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 282 с.